

Опанування нової лексики на заняттях з англійської мови спеціального вжитку – це складний процес, що поєднує ознайомлення з новою лексикою, різні практичні дії та більш вільну практику студентів. Навчання студентів англійської мови спеціального вжитку має велике значення, оскільки професійна лексика – це лексика, яка дозволить їм ефективно спілкуватися в майбутньому професійному оточенні.

Ключові слова: засвоєння нового словникового запасу, навчання англійській мові, представлення лексики, професійне оточення.

УДК 81'255.4:81'373.2]:001.946

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.2.07>

Домаренко М. В.

ВИКОРИСТАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА ВЕБ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті проаналізовано використання аудіовізуальних засобів та веб-ресурсів для проведення занять з практики англійського мовлення для студентів вищих навчальних закладів. Наведено визначення дидактичних аудіовізуальних засобів та веб-ресурсів.

Окреслено ряд переваг задіяння аудіовізуальних засобів під час навчальних занять. До таких переваг належить краще залучення студентів до навчального процесу, більш ефективне засвоєння матеріалу, швидкість і зручність в використанні та в демонстрації інформації та інші.

У статті наведено приклади веб-ресурсів, які у поєднанні з аудіовізуальними засобами для демонстрації інформації реалізують зазначені переваги та можливості.

В роботі аналізується потенціал хмарного сховища даних Google Drive, що покриває потребу у зручному і безкоштовному зберіганні великих кількостей матеріалів і надає можливість їх редагування та доступу до них іншим користувачам.

Відео та аудіо матеріали для занять з практики англійського мовлення можна шукати, створювати, зберігати та розповсюджувати через хостинг медіафайлів YouTube. Там же є можливість перетворити свій аккаунт у повноцінний навчальний відеоблог з наявністю можливостей для аналізу створеного контенту.

Також коротко описані декілька нейромереж, котрі набирають популярність в останній час і наведено один з прикладів їх використання під час проведення навчальних занять.

Під час занять з практики англійського мовлення важливим елементом є правильна вимова слів. У статті розглядається веб-ресурс YouGlish, котрий надає можливість прямо під час занять, за допомогою аудіовізуальних засобів, почути як вимовляють певні слова та фрази носії мови.

Проводиться огляд веб-ресурсу FluentU, що направлений на покращення навичок студентів зі сприйняття мови на слух. Надається висновок щодо відмінності його функціоналу від YouGlish.

Окрім того, на прикладі Spyfall аналізуються можливості задіяння на заняттях мовних ігор та зазначаються переваги використання аудіовізуальних засобів відносно них.

Наведені висновки відносно можливостей, потенціалу і проблем використання аудіовізуальних засобів та веб-ресурсів для проведення занять з практики англійського мовлення.

Ключові слова: освіта, англійська, мова, мовлення, практика, веб-ресурси, аудіовізуальні засоби, ЗВО, студент.

З кожним роком технічний прогрес відбувається все швидшими темпами. З'являються більш новітні і зручні аудіо-візуальні засоби, які мають великий потенціал для використання у навчальному процесі. З часом з'являються також комфортні в використанні і доволі якісні веб-ресурси для отримання і перевірки інформації.

Зазвичай, представники молодого покоління, які стають зараз студентами, вже є звичними до використання сучасних пристроїв, аудіовізуальних засобів і різних веб-ресурсів, з якими вони мали справу з дитинства. Викладачі ж відносяться до старших поколінь і їхні навички реалізації можливостей, що надаються сьогоденням можуть бути значно нижчими. Мета роботи полягає саме у висвітленні потенціалу сучасних аудіовізуальних засобів відносно навчального процесу на прикладі занять з практики англійського мовлення у вищому навчальному закладі.

Дидактичні аудіовізуальні засоби – це особлива група технічних засобів навчання й виховання, призначена для подання зорової та слухової інформації, насамперед у навчальному процесі [2].

Можемо зазначити ряд переваг в їх використанні у процесі практики іноземної мови. Серед них комбіноване задіяння візуальної і аудіо подачі інформації, що сприяє кращому залученню студентів до навчального процесу і засвоєнню матеріалу. Крім того, зручність і швидкість у демонстрації інформації та потенціал для збереження великої кількості необхідних матеріалів на сучасних пристроях створюють можливість комфортно корегувати дані і ефективно задіювати їх під час занять.

У навчальному процесі використовують найрізноманітніші сучасні аудіовізуальні засоби. Зозуля І., Стадній А. та Слободянюк А. у своїй статті наводять наступний список: фонограми – фонозаписи текстів, фоновправи, фонотести, аудіоуроки, подкасти, радіопроекти; відео – відеофрагменти, фільми, відеоуроки; комп'ютерні навчальні посібники – електронні підручники, довідники, словники, ігри; інтернет – онлайн-словники, онлайн-уроки, онлайн-конференції [1, с. 16].

Веб-ресурс – це будь-який ресурс з розміщення інформації у мережі інтернет. Для зручного зберігання особистих матеріалів і швидкого їх переміщення між різними пристроями (комп'ютер, смартфон, планшет) застосовується Google Drive. Це хмарне сховище даних, що належить компанії Google, надає можливість безкоштовно зберігати до 15 ГБ власних даних на серверах компанії. Все, що необхідно користувачу для доступу – це підключення до Інтернету та свій обліковий запис. Додатковою зручною функцією є можливість поділитись з іншими користувачами сервісу власними файлами. Процес налаштування приватності даних легкий та швидкий, а для доступу до них необхідно відправити посилання зацікавленим користувачам. У випадку якщо 15 ГБ буде недостатньо, то Google надає можливість оформити платну підписку і докупити ще додаткового місця. Окрім того, з деякими форматами файлів, що зберігаються в Google Drive, можна працювати (.doc, .xls та ін.). Тобто, за необхідності, можливим є не тільки збереження матеріалів, але і робота з ними.

У якості іншого прикладу розглянемо хостинги для зберігання медіафайлів, а саме веб-сайт YouTube. Викладач може вибрати один із двох варіантів користування цим веб-сайтом. З однієї сторони, є можливість в зручний для себе час і спосіб завантажити туди різноманітні відео та аудіо матеріали, в тому числі і свого авторства, для подальшого розповсюдження та користування. З іншої сторони, викладач має змогу знайти щось актуальне відносно теми заняття і зберегти для подальшого використання і демонстрації під час занять.

За необхідності, канал можна перетворити у тематичний відеоблог та отримувати вкрай детальні графіки відносно викладених відео. Зазначені графіки, що надаються YouTube, описують моменти зацікавленості аудиторії, моменти спаду, тобто коли глядачі переставали дивитись відео або перемотували його; показують рівень утримання глядачів, середній час перегляду і багату іншого. Ця інформація надає можливості для аналізу залученості учнів до освітнього процесу та виокремлення ефективних сегментів відео-заняття для їх подальшого використання. Таким чином, при наявності відповідної компетентності у викладача, інформація, котру надає цей веб-ресурс, може бути використана для покращення як навчальних відео з практики англійського мовлення на самому YouTube, так і для поліпшення відповідних аудиторних занять.

Для занять з практики мовлення англійською важливим є створення для студента всіх необхідних умов для мислення і мовлення саме цією мовою. Для цього також можна використати YouTube. На зазначеному веб-ресурсі розміщена низька англійських відео створених носіями мови. Наприклад, для занять з предмету “Практика усного та письмового мовлення (англійська мова)”, з ціллю вибрати тему, яка буде спонукати студентів до висловлення думок саме на англійській мові, було відібрано телевізійну документальну передачу *The Worst Jobs in History (with Tony Robinson)*. В зазначених відео розповідається про найгірші роботи, що існували у різні часи в Англії [5]. Серійний формат передачі, на відміну від, наприклад, повнометражних кінофільмів, добре підходить для занять.

Студенти ознайомлюються з відео вдома та, за необхідності, перекладають незнайомі слова. На самому ж занятті відбувається обговорення і розбір. Кожний студент переказує особливості певної роботи і висловлює свою думку стосовно неї. Така практика не тільки збагачує фонові знання про Англію і її культуру та історію, але і тренує навички переказу, передачі інформації і вміння висловлювати особисті думки. Тематика передачі та тяжкі умови життя звичайних людей у давні часи спонукують до порівняння з сьогодення і надають підґрунтя для обговорення багатьох тем.

Оскільки відео стосується історії Англії, то непоодинокими є випадки необхідності звернутись до словників або енциклопедій для кращого розуміння подій і перевірки лексики. Якщо в аудиторіях є персональні комп'ютери, то їх використання полегшить завдання. Але найзручнішим і персоналізованим варіантом є застосування смартфона, планшета або ноутбука. Зазначені пристрої допоможуть звернутись і до інших необхідних у навчальному процесі веб-ресурсів: англійські онлайн-словники (*Cambridge dictionary* та ін.), перекладацькі словники (*Lingvo* та ін.), веб-сайти для перевірки вимови слів (*YouGlish* та ін.). Завдяки пристроям можна також передивитись безпосередньо на занятті відеофрагменти з поточної теми, якщо виникне необхідність уточнити деталі.

Іншим невід'ємним інструментом стають неймережі. Нещодавно загально доступним в Україні став веб-ресурс “ChatGPT”, котрий є чатботом з можливістю відповідати на складні питання і надавати роз'яснення у формі чату на основі інформації з мережі інтернет. Скоро у вільному доступі повинен з'явитись чат-бот від Microsoft “Bing”, що також є неймережею. Зазначені ресурси можна використовувати для детальних роз'яснень і швидкого отримання відповідей на запитання, які можуть з'явитись під час заняття. Неймережі пам'ятають контекст усієї розмови і здатні відповідати на серію взаємопов'язаних питань.

Наприклад, однією з професій описаних у *The Worst Jobs in History (with Tony Robinson)* була “gong farmer”, термін використовувався під час епохи Тюдорів і є специфічним для неї. Так називали працівників, що займались очищенням каналізації в ті часи. Під час заняття з предмету “Практика усного та письмового мовлення (англійська мова)” в Національному університеті “Полтавська політехніка імені Юрія

Кондрачука", що проходило на початку 2023, виникла необхідність уточнити написання першого слова. Веб-ресурс YouTube надає автоматично згенеровані субтитри, але вони відобразили термін некоректно. Тому для швидкого уточнення написання терміну "gong farmer" був використаний саме веб-ресурс ChatGPT. У полі чату викладач, він же автор цієї статті, створив короткий запит зі стислим описом професії і приблизними написанням терміну. У відповідь, без затримки, було отримано пояснення "The profession you are referring to is likely "gong farmer", which was a person who collected human waste from privies (toilets) and cesspits during the medieval period". Отримане написання "gong farmer" було потім перевірено викладачем через звичайний пошук в гуглі і опинилось вірним.

Використовувати подібні нейромережеві чат-боти можливо і варто й для набагато складніших запитань. Їх недоліком є лише те, що подеколи у відповідь на запит може надаватись правдоподібна, але неправильна інформація. Про цей факт заявляють і їх розробники. Така особливість зумовлена новизною технології нейромереж і у майбутньому варто очікувати зменшення кількості помилкових відповідей на запити.

Для покращення англійськомовного мовлення студентів незамінним також є веб-ресурс YouGlish. Користувачі цього сайту можуть знайти відрізок з YouTube відео, в якому носій англійської мови промовляє слово, відносно котрого був створений пошуковий запит. Функціонал YouGlish стає у нагоді для демонстрації правильної вимови лексики, яка зустрічається під час вивчення на занятті письмових джерел. Використання такого веб-ресурсу є простим і майже не віднімає часу при розумінні алгоритмів дій. Для отримання результату необхідно лише ввести слово або фразу в пошукове поле і, за бажанням, вибрати вимову. На момент написання статті на вибір пропонувався пошук на основі англійської наступних країн: USA, UK, Australia, Canada, Ireland, Scotland, New Zealand. Таким чином, у студентів та викладачів з'являється можливість не лише з'ясувати правильну вимову певного слова, але і порівняти як його промовляють різні носії мови з багатьох країн.

До корисного додаткового функціоналу YouGlish можна віднести надання субтитрів до відео, котрі демонструються. Якщо студенту не буде зрозумілим одне зі слів, то є можливість натиснути на нього. У відповідь на цю дію відкривається нове вікно з поясненням можливих значень слова і прикладами його вживання в різних контекстах. Також, внизу сторінки з запитом, пропонується фонетичний розбір слова і прописується вимова слова по складах, що буде зручно для студентів з початковим рівнем англійської. Таким чином, окрім свого основного функціоналу, YouGlish пропонує користувачам можливість словника.

Окрім того, YouGlish пропонує ряд додаткових особливостей, які можуть поліпшити прослуховування та перегляд. При створенні пошукового запиту викладач або студент може уточнити частину мови до якої буде належати слово вживане у реченні, шукати окремо питальні і окличні речення, вибирати статтю людини яка буде показана на відео та використовувати хештег аби знайти слова і фрази в контексті певної події або явища [6]. Все перелічене вище допоможе створити необхідний для будь-яких ситуацій аудіо-візуальний досвід.

Також важливим аспектом занять з практики мовлення англійською – це покращення сприйняття студентами мови на слух. Для досягнення результату найкращим є використання відеозаписів з субтитрами. Проблема згаданого раніше YouTube полягає в тому, що лише невелика частина всіх відео мають правильні, перевірені субтитри. До більшості з відео субтитри генеруються автоматично і можуть містити помилки. Цю проблему вирішує веб-ресурс FluentU.

FluentU – це онлайн-платформа для вивчення іноземних мов, яка використовує реальні відеоматеріали, такі як трейлери до фільмів, музичні кліпи, новини тощо, щоб навчити користувачів нової мови, в тому числі і англійської [3]. Найактуальнішою особливістю FluentU є інтерактивні субтитри. Під час перегляду відео студенти можуть натиснути на будь-яке слово щоб побачити його визначення та вживання в контексті. Це допомагає їм вивчати нову лексику та розуміти, як слова використовуються в реальних життєвих ситуаціях. У якості додатку FluentU також пропонує флеш-картки, словникові списки слів, граматичні пояснення та багато іншого.

FluentU і YouGlish мають схожий функціонал, але їхня відмінність полягає в тому, що перший направлений і налаштований на поліпшення навичок студентів сприймати мову на слух, а другий на демонстрацію і покращення вимови окремих слів.

Під час занять подеколи необхідно зробити перерву і, для перепочинку студентів, відволіктись від основної теми. Для таких цілей також існує різноманіття веб-ресурсів, які пропонують мовні ігри, що надають можливість студентам перепочити і в той самий час не переривають перебіг заняття. До прикладу можна навести Spyfall, гру в котрій група людей опиняється в певній віртуальній локації, всі дізнаються її назву, окрім одного учасника. Він отримує статус шпигуна. Учасникам гри потрібно кмітливо ставити один одному питання, щоб з'ясувати хто з них є шпигуном, але робити це таким чином, щоб не видати назви локації [4]. Описана гра надає можливість зробити перерву в занятті, покращити вміння студентів правильно формулювати питання англійською мовою і вивчити лексику, яка стосується певних географічних місць, об'єктів інфраструктури, дозволила. В таку гру, можна грати і без задіяння аудіовізуальних засобів та допоміжних веб-ресурсів. Проте їхнє використання візуально збагачує навчально-ігровий процес та прибирає необхідність для викладача у ручній підготовці матеріалів для гри, тобто економить час.

Таким чином, використання аудіо-візуальних засобів під час занять з практики англійського мовлення надає можливість з більшою ефективністю залучати студентів до навчального процесу, а також полегшувати і покращувати його та пришвидшувати темп опанування англійською мовою. Наявні веб-ресурси дають

невичерпні можливості для перевірки будь-якої інформації і підвищення мовленнєвої компетенції студентів. Основна проблема полягає в необхідності для викладача мати інформацію про аудіовізуальні засоби та веб-ресурси, що існують, і володіти практичними навичками швидко і ефективно їх застосовувати під час підготовки до заняття або самих занять. Крім того, через постійний технічний розвиток і появу новітніх розробок подальше висвітлення оновленої інформації відносно цього питання є вкрай необхідним для майбутнього удосконалення навчального процесу і занять з практики англійського мовлення зокрема.

Використана література:

1. Зозуля І., Стадній А., Слободянюк А. Аудіовізуальні засоби навчання в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2022. № 40. С. 12–28.
2. Лебедева А. В. Аудіовізуальні засоби дидактичні. *Велика українська енциклопедія*. URL: [https://vue.gov.ua/Аудіовізуальні засоби дидактичні](https://vue.gov.ua/Аудіовізуальні_засоби_дидактичні) (дата звернення: 05.04.2023).
3. FluentU: веб-сайт. URL: <https://www.fluentu.com/english/> (дата звернення: 05.04.2023).
4. Spyfall : веб-сайт. URL: <https://www.spyfall.app/gamerules> (дата звернення: 05.04.2023).
5. The Worst Jobs in History with Tony Robinson. *Channel 4*. 2004. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL72jhKwankOjHQKPOID3VP-raNOPMmAbD> (дата звернення: 05.04.2023).
6. YouGlish : веб-сайт. URL: <https://youglish.com/about> (дата звернення: 05.04.2023).

References:

1. Zozulya I., Stadniy A., Slobodyaniuk A. (2022). Audiovizual'ni zasoby navchannya v protsesi formuvannya inshomovnoyi komunikativnoyi kompetentnosti [Audiovisual teaching aids in the process of formation of foreign language communicative competence]. *Language teaching in higher education institutions at the modern stage. Intersubject connections*. 2022. № 40. Pp. 12–28. [in Ukrainian]
2. Lebedyeva A. V. Audiovizual'ni zasoby dydaktychni [Didactic audio-visual aids]. *Velyka ukrayins'ka entsyklopediya*. URL: [https://vue.gov.ua/Аудіовізуальні засоби дидактичні](https://vue.gov.ua/Аудіовізуальні_засоби_дидактичні) (accessed 05.04.2023) [in Ukrainian]
3. FluentU. URL: <https://www.fluentu.com/english/> (accessed 05.04.2023)
4. Spyfall. URL: <https://www.spyfall.app/gamerules> (accessed 05.04.2023)
5. The Worst Jobs in History with Tony Robinson. *Channel 4*. 2004. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL72jhKwankOjHQKPOID3VP-raNOPMmAbD> (accessed 05.04.2023)
6. YouGlish. URL: <https://youglish.com/about> (accessed 05.04.2023)

Domarenko M. The use of audiovisual aids and web resources for conducting English language practice classes for students of higher educational institutions

The article analyses the use of audiovisual aids and web resources for conducting English language practice classes for students of higher educational institutions. The definitions of didactic audiovisual aids and web resources are provided.

Several advantages of using audiovisual aids during classes are discussed. These advantages include better involvement of students in the learning process, more effective learning of the material, speed and convenience in their use and in demonstration of information.

The article provides examples of specific web resources which, in combination with audiovisual aids which are designated to demonstrate information, realise these advantages and opportunities.

The paper analyses the potential of Google Drive, a cloud-based data storage service, that meets the need for convenient and free storage of large amounts of materials and provides the possibility of editing and accessing to them by other users.

Video and audio materials for the English language practice classes can be searched for, created, stored and distributed via YouTube media hosting. One can also turn their account into a full-fledged educational video blog with the ability to analyse the content created.

The article also briefly describes several neural networks that have been gaining popularity in recent years and provides an example of their use in class.

Correct pronunciation is an important element of the English language practice. The article discusses the web resource YouGlish, which provides an opportunity to hear how certain words and phrases are pronounced by native speakers.

Attention is also paid to the web resource FluentU, which is aimed at improving students' listening skills. The resolution on the difference in functionality of FluentU and YouGlish is also provided.

In addition, the article analyses the possibilities of using language games at lessons based on the example of Spyfall and points out the advantages of using audiovisual aids in relation to them.

At the end of the article, conclusions are drawn regarding the possibilities, potential, and problems of using audiovisual aids and web resources for English language practice classes.

Key words: education, English, language, speech, practice, webresources, audiovisual aids, HEI, student.